

MINISTARSTVO FINANCIJA

NACRT

8.6.2006.

**PRIJEDLOG ZAKONA
O ELEMENTARNIM NEPOGODAMA**

Zagreb, lipanj 2006.

PRIJEDLOG ZAKONA O ELEMENTARNIM NEPOGODAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Zaštita od elementarnih nepogoda u Republici Hrvatskoj pravno je uređena Zakonom o zaštiti od elementarnih nepogoda, koji je donesen 1997. godine (Narodne novine, broj 73/97), a djelomice i drugim zakonima kao što su: Zakon o zaštiti i spašavanju, Zakon o vodama, Zakon o sustavu obrane od tuče, Zakon o zaštiti od požara, Zakon o građenju, te nizom popratnih podzakonskih propisa.

Sustav pružanja pomoći ostvaruje se na razini lokalne samouprave, područne (regionalne) samouprave i na razini države, najčešće za izravnu štetu u poljoprivredi koja nije osigurana kod društava za osiguranje.

Pravo na pomoć iz državnog proračuna imaju fizičke osobe, iznimno i pravne osobe, u jedinicama lokalne samouprave ako je potvrđena vrijednost ukupne izravne štete veća od 20% vrijednosti proračuna jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu ili ako je nepogoda prouzročila umanjenje prinosa pojedine poljoprivredne kulture ili dugogodišnjeg nasada više od 30% po hektaru prema prethodnom trogodišnjem prosjeku u određenoj županiji.

Takav način pružanja pomoći rezultirao je brojnim zahtjevima jedinica lokalne samouprave s niskim proračunskim sredstvima za novčanom pomoći iz državnog proračuna.

U međuvremenu je donesen Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine, broj 87/02 i 117/03) sukladno kojem Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva osigurava potporu osiguranju od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu samo osiguranim fizičkim i pravnim osobama koje su obuhvaćene modelom državne potpore.

No, kako nema zakonske obveze osiguranja poljoprivredne proizvodnje u poticajima, u slučaju nastanka elementarne nepogode smanjuje im se referentni prinos za postotak oštećenja, ostvaruju poticaje i javljaju se sa zahtjevom za pomoć iz državnog proračuna za neosiguranu poljoprivrednu proizvodnju.

Većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne osigurava sredstva na posebnoj stavci u svojim proračunima za uklanjanje i ublažavanje posljedica elementarnih (prirodnih) nepogoda. U slučaju nastanka štete od elementarne nepogode koriste se sredstva tekuće pričuve.

Osim toga, neke jedinice područne (regionalne) samouprave daju pomoć putem subvencije premije osiguranja samo onim osiguranim fizičkim osobama koje su obuhvaćene modelom državne potpore.

Međutim, pomoć za ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda kod fizičkih osoba koje nisu obuhvaćene modelom državne potpore često se svodi samo na dodjelu pomoći iz sredstava državnog proračuna.

Iz državnog je proračuna za pomoć u otklanjanju posljedica raznih elementarnih nepogoda (pretežno za štete u poljoprivredi) utrošeno: u 1999. godini 19,1 milijun kuna, u 2000. godini 19,3 milijuna kuna, u 2001. godini 16,3 milijuna kuna, u 2002. godini 17,7 milijuna kuna, u 2003. godini 404,3 milijuna kuna, a u 2004. godini 18,4 milijuna kuna.

Kad se ta sredstva raspodijele na jedinice lokalne samouprave, a one ih zatim raspodijele krajnjim korisnicima, iznos pomoći više je nego simboličan. To se događa svake godine, izuzevši 2003. godinu kad su bila osigurana znatno veća sredstva u proračunu za štetu od suše.

Povrh navedenoga, duplicira se podnošenje izvješća o nastalim štetama, a sama je obrada podataka do donošenja prijedloga odluke dugotrajna.

Izvješća o nastalim štetama (prema važećemu Zakonu) dostavljaju se istodobno Državnom povjerenstvu odnosno Ministarstvu financija i Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Dobivene podatke o štetama Državno povjerenstvo razvrstava po vremenu, uzroku i vrstama te ih dostavlja Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva na potvrdu. Potvrđene podatke o štetama na poljoprivrednim kulturama Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva ponovno vraća Državnom povjerenstvu na konačnu obradu i izradu prijedloga o visini pomoći. Odluku o visini pomoći donosi Hrvatski sabor.

Takav način sanacije šteta u sadašnjim uvjetima više nije održiv jer ni približno ne ublažava nastale posljedice, a iziskuje velik angažman ljudi, dugotrajan je i stvara veće troškove od iznosa dobivene pomoći.

U međuvremenu donesen je Zakon o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, broj 174/04), čijim su stupanjem na snagu prestale važiti odredbe pojedinih članaka Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda kojima su bili utvrđeni postupci u zaštiti i spašavanju na razini Republike Hrvatske te na razini jedinica lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave. Slijedom toga potrebno je u nazivu zakona izostaviti riječ «zaštita».

Zbog svih navedenih razloga potrebno je donijeti novi zakon o elementarnim nepogodama, primjereniji sadašnjim i budućim gospodarskim i

socijalnim odnosima i materijalnim mogućnostima, kako bi s dobivenim sredstvima pomoći oštećenik mogao putem osigurane imovine sanirati znatno veći postotak nastale štete nego što je to bilo moguće na dosadašnji način.

b) Nedostaci sadašnjega zakona

Zbog učestalih elementarnih nepogoda tijekom godine, širine zahvaćenih površina, neprikladne zaštite i nedovoljne koordinacije subjekata - od općine i grada preko županije do države, javlja se sve veći broj oštećenika sa zahtjevom za pomoć iz državnog proračuna radi sanacije nastale štete na neosiguranoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Županije ne daju prijedloge za djelomičnu sanaciju nastale štete i malokad sudjeluju u toj sanaciji financijski ili na koji drugi način (npr. sniženjem poreza ili oslobođenjem od plaćanja poreza u toj godini i sl.)

Mnoge jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne osiguravaju sredstva u svojim proračunima za uklanjanje i ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda. Pomoć za ublažavanje štete od elementarnih nepogoda često se svodi samo na dodjelu pomoći iz sredstava državnog proračuna poljoprivrednim proizvođačima koji nisu obuhvaćeni modelom državne potpore.

Pomoć je pretežno simbolična, ali najčešće i jedina za ublažavanje posljedica kod fizičkih osoba. **U sadašnjim uvjetima, kao što je već navedeno, takav način sanacije štete više nije održiv jer ni približno ne ublažava nastale posljedice, a iziskuje velik angažman ljudi i stvara veće troškove od iznosa dobivene pomoći.**

c) Prednosti predloženoga zakona

S obzirom na nedostatke važećega Zakona, predlaže se novi model pomoći za štete od elementarnih nepogoda u svrhu učinkovitije dodjele sredstava pomoći temeljem sudjelovanja u plaćanju police osiguranja od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi, a daje se oštećenicima koji nisu obuhvaćeni modelom državne potpore, te djelomična pomoć za štete na poljoprivrednim kulturama koje nisu mogle biti osigurane.

U model pružanja pomoći bili bi uključeni svi sudionici: država sa 40%, županije sa 20%, općine/gradovi sa 20%, a ostatak police osiguranja plaćao bi osiguranik.

U pokriću police osiguranja sudjelovali bi:

- a) državni proračun do 40% od troškova police osiguranja,
- b) županijski proračun do 20% od troškova police osiguranja,
- c) općinski/gradski proračun do 20% od troškova police te

d) poljoprivredno gospodarstvo ostatak od 20%.

Ovim modelom isključili bi se poljoprivredni proizvođači koji su obuhvaćeni modelom državne potpore u skladu sa stavkom 1. članka 15. Zakona o državnoj potpore u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine, broj 87/02 i 117/05), jer se od njih očekuje da osiguraju ugovorene kulture i ostvare djelomičnu potporu troškova osiguranja sukladno navedenom Zakonu.

Iz toga proizlazi da bi se za osiguranu poljoprivrednu proizvodnju pomoć davala samo po jednoj osnovi, što znači iz aktivnosti državnog proračuna Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva za sve proizvođače u modelu potpore ili iz aktivnosti državnog proračuna Ministarstva financija za sve proizvođače koji ne koriste državnu potporu, ako su osigurali svoju poljoprivrednu proizvodnju kod društava za osiguranje.

Modelom državne pomoći, prema Prijedlogu zakona, osigurala bi se pomoć fizičkim osobama u dijelu troškova osiguranja tekuće poljoprivredne proizvodnje i pomoć za djelomičnu sanaciju šteta od elementarnih nepogoda koje se ne mogu osigurati.

Time bi bili obuhvaćeni svi poljoprivredni proizvođači koji su osigurali svoju poljoprivrednu proizvodnju, kao i oni proizvođači čija se poljoprivredna proizvodnja prema sadašnjem interesu društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj ne osigurava.

Kako prosječna polica osiguranja poljoprivredne proizvodnje iznosi oko 374,00 kune po hektaru za vrijednost osigurane proizvodnje po hektaru u iznosu od 8.731,00 kunu, znači da bi osiguranik platio 74,80 kuna. To znači da bi za vrijednost od 8.731,00 kunu osiguranik platio 74,80 kuna, država 149,60 kune, županija 74,80 kuna te općina/grad 74,80 kuna.

Ovim načinom poticali bi se poljoprivredni proizvođači na znatno veće osiguranje poljoprivredne proizvodnje. Osiguranik bi dobio dio nadoknade troškova police osiguranja za osiguranu proizvodnju i imao bi pravo na nadoknadu štete do osigurane visine.

Država time uređuje gospodarske odnose, osigurava stabilnost poljoprivredne proizvodnje odnosno dohotka poljoprivrednika. Ako se dogodi elementarna nepogoda, nema više potrebe za otpisom poreza i prireza, odgodom otplate odobrenih kredita, otpisom dijela zakupnine zakupcima državnoga poljoprivrednog zemljišta, otpisom obveze vodne naknade i slično.

Izvešća o nastaloj šteti na poljoprivrednim kulturama koje nisu mogle biti osigurane od šteta u poljoprivredi kod registriranih osigurateljskih društava s teritorija Republike Hrvatske, podnosila bi se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Navedeno ministarstvo, nakon obrade i potvrde štete, dostavilo bi Državnom povjerenstvu odnosno Ministarstvu financija prijedlog odluke o visini pomoći za potvrđene štete radi ocjene sredstava i dostavljanja prijedloga odluke Vladi Republike Hrvatske.

Slijedom navedenoga, svako ministarstvo obavljat će posao iz svoje nadležnosti, a preko Državnog povjerenstva pružat će se financijska pomoć oštećenima u poljoprivredi. Tako bi se skratio put dostave podataka i donošenja odluke o visini pomoći. Nadležnost u donošenju odluke prešla bi s Hrvatskoga sabora na Vladu Republike Hrvatske, čime bi se skratilo vrijeme od donošenja prijedloga do realizacije odluke.

Nezadovoljavajuće stanje u načinu i visini pružanja pomoći za štete uzrokovane raznim elementarnim nepogodama trebalo bi se početi mijenjati donošenjem Zakona o elementarnim nepogodama kojim se, među ostalim, uređuje novi model državne pomoći.

Rješenja koja se predlažu ovim Zakonom trebala bi u konačnici pridonijeti stabilnosti poljoprivredne proizvodnje odnosno dohotka, zaštiti materijalnih interesa fizičkih osoba pri nastanku šteta, zaštiti interesa države, učinkovitijoj dodjeli sredstava pomoći te uvođenju reda i smanjenju troškova kod prijave nastalih šteta.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna. Koristit će se samo sredstva planirana za Program 1049, Aktivnost A539025 .

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

ZAKON

O ELEMENTARNIM NEPOGODAMA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuje pojam elementarne nepogode te propisuje model državne pomoći, uvjeti za ostvarivanje državne pomoći i korisnici državne pomoći, procjena nastale štete i način pružanja pomoći stradalim područjima.

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

1. *fizičkom osobom* smatraju se poljoprivredna gospodarstva temeljena na vlasništvu kao samostalne poljoprivredne jedinice koje nisu registrirane kao trgovačka društva, zadruge ili obrtnici u poljoprivredi, bave se poljoprivrednom proizvodnjom i nisu upisane u upisnike poljoprivrednih gospodarstava prema članku 40. Zakona o poljoprivredi (Narodne novine, broj 66/01);
2. *pravnom osobom* smatraju se poljoprivredna gospodarstva koja su registrirana kao pravne osobe, zadruge ili obrti u poljoprivredi te poljoprivredna gospodarstva upisana u upisnike poljoprivrednih gospodarstava prema članku 40. Zakona o poljoprivredi (Narodne novine, broj 66/01);
3. *tekućom poljoprivrednom proizvodnjom* smatra se uzgoj svih ratarskih i povrtlarskih kultura koje donose zrele plodove u godini žetve odnosno berbe, pogodne za čuvanje, preradu ili neposrednu upotrebu u prehrani ljudi i životinja. Tekućom poljoprivrednom proizvodnjom smatraju se i jednogodišnje i dugogodišnje voćne sadnice i jednogodišnji lozni sadni materijal, te tekuća proizvodnja voća, maslina i grožđa;
4. *gotovi proizvodi* jesu zreli plodovi poljoprivrednog bilja osušeni i smješteni u odgovarajuća skladišta za dugotrajnije čuvanje i korištenje tijekom godine za ljudsku i stočnu prehranu te za industrijsku preradu, kao i uskladištene stabljike poljoprivrednog bilja (djeteline, trave i drugog bilja) u odgovarajuće nadstrešnice, kamare, plastove i trapove za stočnu hranu;
5. *osiguranici koji ostvaruju pravo na pomoć u troškovima osiguranja svoje proizvodnje* prema ovome su Zakonu fizičke osobe koje nisu obuhvaćene modelom državne potpore po bilo kojoj osnovi (poticaja proizvodnje, kapitalnih ulaganja, ruralnog razvoja ili potpore dohotku) u smislu članka 6. Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine, broj 87/02 i 117/03);

6. *osiguravatelj* je društvo za osiguranje koje se bavi poslovima osiguranja imovine a unutar tog osiguranjem tekuće poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda.
7. *oštećenik* je fizička osoba na čijoj je poljoprivrednoj proizvodnji utvrđena šteta od elementarnih nepogoda sukladno kriterijima ovoga Zakona i obvezama koje iz njega proizlaze.

Članak 3.

Elementarnom nepogodom, u smislu ovoga Zakona, smatra se opasna prirodna pojava koja prekida uobičajeno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njezin gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja nadilazi mogućnost jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da ih sama otkloni bez državne pomoći.

Članak 4.

(1) Elementarnom nepogodom smatraju se osobito potresi snage od 7 i više stupnjeva po Mercalli-Cancani-Siebergovoj, Medvedev-Sponheuer-Karnik ili European Macroseismic Scale ljestvici te olujni i orkanski vjetrovi jačine od 8 i više bofora.

(2) Elementarnom nepogodom smatraju se i požari, poplave, suše, tuča, jaki mrazovi, izrazito visok snijeg i lavina, nagomilavanje leda na vodotocima, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju poremećaje u životu ljudi na određenom području.

Članak 5.

(1) Pravo na pomoć iz državnog proračuna temeljem ovoga Zakona mogu ostvariti fizičke osobe ako tekuću proizvodnju i gotove proizvode u poljoprivredi osiguraju od niskih temperatura (mraza), ledotuče (grada), požara, groma, suše, oluje, orkanskih vjetrova, izrazito visokog snijega i lavine, odrona zemljišta, potresa, naplavina i većih poplava.

(2) Korisnici državne pomoći su fizičke osobe osiguranici koji nisu obuhvaćeni modelom državne potpore po bilo kojoj osnovi i u bilo kojem obujmu.

Članak 6.

Državna pomoć u smislu ovoga Zakona obuhvaća:

1. sudjelovanje države u troškovima osiguranja tekuće poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda od elementarnih nepogoda u poljoprivredi, te
2. pomoć za štete u tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji i gotovim proizvodima za kulture koje se ne mogu osigurati od djelovanja elementarnih nepogoda.

II. MODEL DRŽAVNE POMOĆI

Članak 7.

Model državne pomoći obuhvaća davanje pomoći fizičkim osobama u dijelu troškova osigurane tekuće poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda, te pomoći za djelomičnu sanaciju štete na poljoprivrednim kulturama koje se ne mogu osigurati od djelovanja elementarnih nepogoda.

Članak 8.

Korisnici državne pomoći iz članka 6. ovoga Zakona jesu fizičke osobe koje svoju proizvodnju osiguravaju policom osiguranja od šteta u poljoprivredi kod društva za osiguranje. Korisnici su državne pomoći samo fizičke osobe koje nisu obuhvaćene modelom državne potpore u skladu sa stavkom 1. članka 15. Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine, broj 87/02 i 117/03).

Članak 9.

Proizvodnja na otvorenom u smislu ovoga Zakona obuhvaća:

- a) ratarske i povrtlarske kulture,
- b) voćni i lozni sadni materijal,
- c) tekuću proizvodnju voća, maslina i grožđa,
- d) višegodišnje poljoprivredne nasade (voćnjaci, vinogradi, maslinici i drugo),
- e) šume, šumske kulture i plantaže,
- f) stočarstvo i
- g) pčelarstvo.

Članak 10.

(1) Država preko Ministarstva financija sudjeluje sa 40% u troškovima osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda samo onih gospodarstava koja nisu u modelu državne potpore.

(2) Županija sudjeluje sa 20% u troškovima osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda svih gospodarstava koja nisu u modelu državne potpore.

(3) Grad/općina sudjeluje sa 20% u dijelu troškova osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda svih gospodarstava koja nisu u modelu državne potpore.

(4) Jedinicama lokalne samouprave, slabije fiskalne moći, udio u dijelu troškova osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda plaćat će država preko Ministarstva financija a najviše do 20% vrijednosti police osiguranja.

(5) Pri osiguranju proizvodnje na višegodišnje trajanje osiguranik ima pravo na pokriće troškova osiguranja proizvodnje samo po jednogodišnjem osiguravateljskom razdoblju i uz prilog za to odgovarajuće police osiguranja.

Članak 11.

(1) Proizvodnja i gotovi proizvodi moraju biti osigurani policom osiguranja od šteta u poljoprivredi kod društva za osiguranje da bi se ostvarila državna pomoć sudjelovanjem države u troškovima osiguranja od mogućih šteta u poljoprivredi.

(2) Način i uvjete za ostvarivanje prava na državnu pomoć iz stavka 1. ovoga članka propisat će Ministarstvo financija Pravilnikom.

(3) Osiguranik je slobodan u izboru najpovoljnijeg društva za osiguranje. Osiguranik ne može imati više osiguravatelja u jednoj proizvodnoj godini osiguranja svoje proizvodnje. Obveze i odgovornosti između osiguranika i osiguravatelja utvrđuju se slobodno policom osiguranja. Plaćanjem pripadajućeg dijela troškova osiguranja utvrđenih policom, osiguranik stječe pravo na državnu pomoć utvrđenu člankom 10. ovoga Zakona.

Članak 12.

(1) Ako se pojedine kulture u poljoprivredi ne mogu osigurati kod društva za osiguranje od šteta nastalih od elementarnih nepogoda, pomoć iz državnog proračuna daje se u određenom iznosu od potvrđene štete u tekućoj godini proizvodnje.

(2) Način i uvjete za ostvarivanje prava na državnu pomoć iz stavka 1. ovoga članka propisat će Ministarstvo financija Pravilnikom.

(3) Povjerenstva iz članka 16. stavak 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona procjenjuju i prijavljuju štetu Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva prema redovnom postupku.

Članak 13.

Korisnici državne pomoći iz članka 12. ovoga Zakona jesu fizičke osobe koje pojedine kulture ne mogu osigurati kod društva za osiguranje od djelovanja elementarnih nepogoda.

III. PROGLAŠENJE ELEMENTARNE NEPOGODE

Članak 14.

(1) Na osnovi opsega posljedica elementarnih nepogoda u jednoj ili više općina/gradova, kada ukupna šteta prelazi kriterije utvrđene člankom 20. ovoga Zakona, župan može proglasiti elementarnu nepogodu ili izravnu opasnost od

njezina nastanka na području jedne ili više općina/gradova ili na području cijele županije.

(2) Vlada Republike Hrvatske može, prema vlastitoj prosudbi i/ili na prijedlog župana, proglasiti elementarnu nepogodu ili izravnu opasnost od njezina nastanka na području dviju ili više županija ili na cijelom području Republike Hrvatske.

IV. OBVEZA PROCJENE ŠTETE I TIJELA ZA PROCJENU

Članak 15.

(1) Jedinice lokalne samouprave, svaka za svoje područje, procjenjuju visinu štete od elementarnih nepogoda na kulturama koje nisu mogle biti osigurane, a jedinice područne (regionalne) samouprave i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva potvrđuju nastale štete.

(2) Svaka procjena štete obuhvaća vrstu i opseg štete u vrijednosnim i naturalnim pokazateljima, prema području, vrstama kultura, vremenu i uzrocima njezina nastanka te fizičkim osobama oštećene proizvodnje.

(3) Mjere za uklanjanje štete i njezino ublažavanje, utvrđivanje veličine gubitaka te materijalne i druge pomoći temelje se na potvrđenim procjenama šteta kod fizičkih osoba i zbirno kod gradova/općina.

Članak 16.

(1) Postupak prijave i procjene štete na poljoprivrednim kulturama organiziraju i provode:

1. Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda (dalje u tekstu: Državno povjerenstvo),
2. Županijsko povjerenstvo za procjenu šteta od elementarnih nepogoda (dalje u tekstu: županijsko povjerenstvo),
3. Gradsko/općinsko povjerenstvo za prijavu šteta od elementarnih nepogoda (dalje u tekstu: gradsko/općinsko povjerenstvo).

(2) Članove Državnog povjerenstva imenuje Vlada Republike Hrvatske, a članove županijskih, općinskih i gradskih povjerenstava imenuje poglavarstvo županije, općine odnosno grada.

(3) Članovi povjerenstava imenuju se na četiri godine.

(4) Sredstva za rad povjerenstava iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske i u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

V. POSTUPAK, SADRŽAJ I MJERILA PROCJENE

Članak 17.

(1) Procjena štete od elementarnih nepogoda na poljoprivrednim kulturama koje nisu mogle biti osigurane (dalje u tekstu: procjena štete) u pravilu se obavlja odmah ili u najkraćem roku.

(2) Povjerenstva iz članka 16. stavak 1. točka 3. ovoga Zakona obvezna su odmah nakon nastanka elementarne nepogode, odnosno njezinih prvih posljedica, a najkasnije u roku osam dana, podnijeti izvješće o elementarnoj nepogodi Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i županijskom povjerenstvu.

(3) Izvješće iz stavka 2. ovoga članka ima značenje prvog priopćenja i mora sadržavati podatke o području zahvaćenom nepogodom izražene u hektarima, vrstama kultura, posljedicama za stanovništvo i gospodarstvo te o prvoj (gruboj) procjeni štete.

(4) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i županijsko povjerenstvo izravno obavljaju izvid štete.

Članak 18.

(1) Na temelju izvješća iz članka 17. stavak 2. ovoga Zakona, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva prosuđuje potrebu žurnog postupka i nužnost odobravanja novčane i druge pomoći radi sprječavanja nastanka većih šteta.

(2) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva dostavlja zahtjev s obrazloženjem za žurnost postupka Državnom povjerenstvu da predloži visinu pomoći iz državnog proračuna.

(3) Pomoć iz stavka 1. ovoga članka prvenstveno se odobrava fizičkoj osobi za žurno saniranje posljedica elementarne nepogode na neosiguranim kulturama, i to onda kada jedinice lokalne samouprave nisu u mogućnosti same dati pomoć.

(4) Ako opseg i posljedice štete ne zahtijevaju žurno djelovanje te ako su ispunjeni drugi uvjeti utvrđeni ovim Zakonom, povjerenstva iz članka 16. stavak 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona podnose konačno izvješće o procijenjenoj šteti Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva prema redovnom postupku, i to najkasnije u roku dva mjeseca od početka elementarne nepogode koja je prouzročila štetu na neosiguranim poljoprivrednim kulturama i dugogodišnjim nasadima.

(5) Pomoć iz državnog proračuna odobrava se na temelju opsega i posljedica štete koja je prijavljena prema redovnom postupku, uz primjenu propisane metodologije za utvrđivanje šteta.

(6) Novčanu pomoć iz državnog proračuna i njegove tekuće pričuve Vlada Republike Hrvatske može odobriti kao predujam do odobrenja pomoći prema redovnom postupku.

(7) Vrsta i iznos pomoći iz državnog proračuna odobrene u žurnom postupku mogu konačnom potvrdom i procjenom štete biti izmijenjeni ako se utvrde značajne razlike u visini štete.

Članak 19.

Prijava štete prema redovnom postupku sadržava:

1. podatke iz stavka 2. članka 15. ovoga Zakona,
2. odluku o proglašenju elementarne nepogode, s obrazloženjem,
3. dokumentaciju o vlasništvu dobara, njihovoj vrsti, vremenu i području nastanka, uzroku i opsegu štete i njezinim posljedicama za javni i gospodarski život jedinice lokalne samouprave, te statističke podatke koje propisuje metodologija.

Članak 20.

(1) Pomoć iz državnog proračuna odobrava se i usmjerava oštećenima preko nadležnih službi općine, grada ili županije na čijem je području nastala šteta od elementarne nepogode.

(2) Visina pomoći iz državnog proračuna utvrđuje se na temelju sljedećih mjerila:

1. ako su jačina, opseg i posljedice nepogode takve da nadilaze mogućnosti lokalne samouprave da ih same uklone i/ili ublaže,
2. ako je poremećeno obavljanje gospodarskih djelatnosti i odvijanje života uopće, što upućuje na značajne posljedice nepogode,
3. ako je nepogoda prouzročila umanjeње prinosa pojedine poljoprivredne kulture ili dugogodišnjeg nasada koji nisu mogli biti osigurani, i to više od 50% po hektaru prema prosječnom trogodišnjem prinosu pojedine kulture utvrđeno za određenu županiju,
4. ako je vrijednost štete potvrđena.

(3) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, na temelju konačnih podataka o visini štete, potvrđuje štetu sukladno točki 4. stavka 2. ovoga članka radi odobrenja sredstava iz državnog proračuna.

(4) Konačnu visinu štete potvrđuje Ministarstvo financija odnosno Državno povjerenstvo na prijedlog nadležnog ministarstva te Vladi Republike Hrvatske predlaže donošenje odluke o dodjeli pomoći iz državnog proračuna.

Članak 21.

Štete nastale djelovanjem elementarnih nepogoda čija vrijednost i posljedice ne udovoljavaju mjerilima iz članka 20. stavak 2. ovoga Zakona, uklanjaju se i/ili ublažavaju sredstvima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, o čemu odlučuju njihova nadležna tijela.

VI. SREDSTVA POMOĆI

Članak 22.

(1) Sredstva za uklanjanje i ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda osiguravaju se iz:

1. državnog proračuna,
2. proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
3. sredstava društava za osiguranje,
4. sredstava trgovačkih društava,
5. donacija,
6. drugih izvora.

(2) O davanju pomoći iz državnog proračuna za ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda na neosiguranim poljoprivrednim kulturama odlučuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Državnog povjerenstva, a o davanju pomoći iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odlučuju njihova predstavnička tijela na prijedlog povjerenstava iz članka 16. točke 2. i 3. ovoga Zakona.

(3) Vlada Republike Hrvatske može odlučiti o davanju žurne pomoći iz državnog proračuna ili iz njegove proračunske zalihe na temelju članka 18. stavak 1. i 2. ovoga Zakona.

(4) Visinu sredstava pomoći što ih treba osigurati za sljedeću proračunsku godinu u državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predlažu povjerenstva iz članka 16. ovoga Zakona.

Članak 23.

Pravnim osobama ne daje se pomoć iz državnog proračuna za uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda na tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji, gotovim proizvodima, građevinskim objektima i opremi.

VII. POMOĆ ZA OSTALE ŠTETE

Članak 24.

(1) Izravna pomoć iz državnog proračuna jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave daje se ako nastanu veća oštećenja imovine odnosno postrojenja i/ili znatniji poremećaji s posljedicama za gospodarski život područja, za zaposlenike i stanovništvo, i to prema posebnom postupku i ustavnim ovlastima Vlade Republike Hrvatske.

(2) Odluku o dodjeli pomoći na teret sredstava proračunske zalihe državnog proračuna donosi Vlada Republike Hrvatske.

(3) Zahtjev za dodjelu pomoći iz stavka 1. ovoga članka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izravno podnose Vladi Republike Hrvatske.

Članak 25.

Pomoć za ublažavanje i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda može se dati i na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske i odluka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o sniženju poreza ili oslobađanju od plaćanja poreza, ili na drugi način, što se onda smatra dijelom pomoći.

Članak 26.

(1) Sredstva pomoći iz stavka 1. članka 24. ovoga Zakona daju se isključivo za ublažavanje i uklanjanje izravnih posljedica elementarnih nepogoda, radi normalizacije života stanovništva, nastavka obavljanja pojedine gospodarske djelatnosti i/ili određene javne službe.

(2) Sredstva pomoći iz državnog proračuna nepovratna su i ne mogu se upotrijebiti kao kreditna sredstva niti zadržati kao prihod proračuna jedinica lokalne samouprave.

Članak 27.

Vlada Republike Hrvatske odredit će uvjete i osnovna mjerila korištenja sredstava pomoći odobrenih iz državnog proračuna sukladno stavku 1. članka 24., vodeći računa o veličini i opsegu elementarne nepogode, te o stupnju odgovornosti fizičkih i pravnih osoba u samozaštiti i osiguranju imovine.

VIII. POVJERENSTVA

Članak 28.

Povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda utvrđena u članku 16. ovoga Zakona obavljaju sljedeće poslove:

1) Državno povjerenstvo:

1. usklađuje rad povjerenstva jedinica lokalne samouprave,
2. izrađuje godišnja izvješća o utrošku sredstava pomoći,
3. predlaže visinu sredstava pomoći za ublažavanje i uklanjanje posljedica elementarne nepogode najkasnije mjesec dana od primitka potvrđenih šteta,
4. razmatra propise koji se odnose na procjenu šteta, načine i oblike prikupljanja sredstava i financiranje poslova u svezi s nepogodama,
5. prati i nadzire korištenje odobrenih sredstava pomoći prema ovome Zakonu i ovlastima Vlade Republike Hrvatske,
6. daje odgovore na upite korisnika odobrene pomoći, povjerenstava, županija, općina i gradova.

Državno povjerenstvo ima predsjednika i četiri člana koje imenuje Vlada Republike Hrvatske.

Predsjednika i jednog člana Državnog povjerenstva imenuje se iz Ministarstva financija, a po jednog člana imenuje se iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Hrvatske gospodarske komore i najvećega društva za osiguranje u Republici Hrvatskoj.

Stručne, upravne i druge poslove za Državno povjerenstvo usklađuje i obavlja Ministarstvo financija i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

2) Županijsko povjerenstvo:

1. organizira i usklađuje procjenu štete u općinama i gradovima,
2. osniva stručna tijela (po potrebi) za procjenu šteta u općinama i gradovima,
3. utvrđuje štetu za cijelu županiju,
4. daje podatke o šteti županu radi proglašenja elementarne nepogode,
5. predlaže Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva odobrenje žurne financijske i druge pomoći,
6. izrađuje ukupne preglede šteta za županiju i prema redovnom ih postupku dostavlja Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva,

7. izrađuje izvješće o utrošku sredstava pomoći na području županije te ga dostavlja Državnom povjerenstvu,

8. daje prijedloge za odobravanje pomoći iz proračuna županije,

9. obavlja i druge poslove određene odlukom o osnivanju.

Stručno tijelo za procjenu štete koje osniva županija sastoji se od procjenitelja iz društva za osiguranje te od stručnog predstavnika općine/grada (agronoma) i predstavnika županije.

3) Gradsko/općinsko povjerenstvo:

1. utvrđuje štetu za područje grada/općine te organizira i usklađuje njezinu procjenu na kulturama koje nisu mogle biti osigurane,

2. surađuje sa županijskim povjerenstvom,

3. potvrđuje štetu za čije se uklanjanje odnosno ublažavanje odobravaju sredstva iz proračuna grada,

4. daje podatke za proglašenje elementarne nepogode,

5. županijskom povjerenstvu prijavljuje štetu prema redovnom postupku,

6. izrađuje izvješća o utrošku sredstava pomoći i dostavlja ih županijskom povjerenstvu.

IX. USKRATA POMOĆI I IZRADA IZVJEŠĆA

Članak 29.

Pomoć iz državnog proračuna za ublažavanje i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda ne daje se za:

- štetu na neosiguranim poljoprivrednim kulturama fizičkih osoba ako se mogu osigurati od rizika kod društava za osiguranje.

- štetu na neosiguranoj proizvodnji u poljoprivredi za koje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva osigurava državnu potporu u pokriću dijela troškova proizvodnje i premije osiguranja,

- štetu na gotovim poljoprivrednim proizvodima koja nastane od elementarnih nepogoda zato što nisu bile poduzete propisane mjere zaštite, zbog krajnjeg nemara ili zato što je šteta izazvana namjerno,

- neizravnu štetu,

- štetu na dugogodišnjim nasadima, osim ako u godini nastanka štete nisu mogli biti osigurani,

- štetu čije se posljedice uklanjaju prema posebnim zakonima (u građevinarstvu, infrastrukturi, spomenicima kulture i sl.) ili ako je za njih država obvezna dati odštetu,

- ako šteta nije prijavljena po postupku i u roku predviđenom ovim Zakonom.

Članak 30.

(1) Županijsko povjerenstvo obvezno je izraditi jedinstveno izvješće za područje županije, koje obuhvaća štete u općinama i gradovima, te ga dostaviti Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

(2) Odgovornost za namjensko korištenje odobrene novčane i druge pomoći snose korisnici i jedinice lokalne samouprave, a ako se radi o međunarodnoj pomoći, onda i državna tijela.

X. UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 31.

Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju Poljoprivredna inspekcija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Članak 32.

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba korisnik prava:

1. ako u namjeri da ostvari novčana sredstva prema odredbama ovoga Zakona, prilikom podnošenja zahtjeva daje netočne podatke,
2. ako nenamjenski koristi dobivena novčana sredstva.

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

Pravilnik za elementarne nepogode iz članka 11. stavak 2. i članka 12. stavak 2. ovoga Zakona propisat će Ministarstva financija, u roku četiri mjeseca nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 34.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (Narodne novine, broj 73/97).

Članak 35.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama», a primjenjuje se od 1. siječnja 2007. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. utvrđuje se pojam elementarne nepogode te propisuje model državne pomoći i uvjeti za njezino ostvarivanje.

Člankom 2. propisuje se značenje pojedinih izraza.

Člankom 3. i 4. propisuje se što se sve smatra elementarnom nepogodom, njezin opseg i moguće posljedice, o čemu ovisi prosudba elementarne nepogode ili izravne opasnosti od njezina nastanka u svakom pojedinačnom slučaju.

Člancima 5. i 6. utvrđuje se kako fizičke osobe mogu ostvariti državnu pomoć i što ona obuhvaća.

Korisnici državne pomoći su fizičke osobe osiguranici koji nisu obuhvaćeni modelom državne potpore po bilo kojoj osnovi i u bilo kojem obujmu.

Člankom 7. propisuje se model državne pomoći prema kojem tekuća poljoprivredna proizvodnja i gotovi proizvodi moraju biti osigurana da bi se ostvarila državna pomoć.

Model državne pomoći obuhvaća davanje pomoći fizičkim osobama u dijelu troškova osigurane tekuće poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda te pomoć za djelomičnu sanaciju šteta na poljoprivrednim kulturama koje se ne mogu osigurati od djelovanja elementarnih nepogoda.

Člankom 8. propisuju se korisnici državne pomoći.

Korisnici su državne pomoći samo fizičke osobe koje nisu obuhvaćene modelom državne potpore.

Člankom 9. propisuje se što obuhvaća poljoprivredna proizvodnja na otvorenom.

Člankom 10. i 11. propisuje se postotak sudjelovanja države u troškovima osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda kod fizičkih osoba koje nisu u modelu državne potpore. Propisuje se sudjelovanje županija, gradova/općina u troškovima osiguranja poljoprivredne proizvodnje i gotovih proizvoda

Propisuje se da je osiguranik slobodan u izboru najpovoljnijeg društva za osiguranje.

Člankom 12. i 13. propisuje se mogućnost dodjele državne pomoći kad se tekuća proizvodnja i gotovi proizvodi u poljoprivredi ne mogu osigurati, te njezini korisnici.

Člankom 14. propisuje se tko, kada i za koje područje proglašava elementarnu nepogodu.

Člankom 15. i 16. propisuje se obveza Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da za svoje područje procijene visinu štete od elementarnih nepogoda s obzirom na njezina osnovna obilježja utvrđena zakonom i prema metodologiji koju će popisati Vlada Republike Hrvatske.

Procjenu štete organiziraju i provode povjerenstva.

Člankom 17., 18., 19. i 20. propisuje se postupak, sadržaj i mjerila procjene štete na kulturama koje nisu mogle biti osigurane.

Šteta se procjenjuje odmah nakon nastanka i prijavljuje najkasnije u roku osam dana u obliku prvog izvješća.

Konačno izvješće dostavlja se Državnom povjerenstvu u roku šezdeset dana od dana nastanka štete.

Zakon razlikuje žurni postupak i redovni postupak prijave.

Bitna su mjerila (članak 20.) prema kojima će se odobravati pomoć iz državnog proračuna za tekuću poljoprivrednu proizvodnju i gotove proizvode u poljoprivredi koji se ne mogu osigurati.

Dio se mjerila temelji na prosječnim trogodišnjim prinosima gradova/općina.

Člankom 21. propisuje se kad se pomoć iz državnog proračuna ne daje.

Člankom 22. propisuje se način osiguranja sredstava.

Sredstva za uklanjanje i ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda osiguravaju se iz: 1. državnog proračuna, 2. proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 3. sredstava društava za osiguranje, 4. sredstava trgovačkih društava, 5. donacija, 6. drugih izvora.

O davanju pomoći iz državnog proračuna za ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda na neosiguranim poljoprivrednim kulturama odlučuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Državnog povjerenstva. Nadležnost za donošenje odluke prešla bi s Hrvatskoga sabora na Vladu Republike Hrvatske, čime bi se skratilo vrijeme od donošenja prijedloga do realizacije odluke.

Člankom 23. propisuje se da se pomoć iz državnog proračuna ne daje pravnim osobama.

Člankom 24. propisuje se dodjela izravne pomoći za ostale štete.

Izravna pomoć iz državnog proračuna jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave daje se ako nastanu veća oštećenja imovini odnosno postrojenja i/ili znatniji poremećaji s posljedicama za gospodarski život područja, za zaposlenike i stanovništvo, i to prema posebnom postupku i ustavnim ovlastima Vlade Republike Hrvatske.

Odluku o dodjeli pomoći donosi Vlada Republike Hrvatske na teret sredstava proračunske zalihe državnog proračuna Republike Hrvatske.

Člankom 25., 26. i 27. propisuje da se pod pomoći smatra i sniženje poreza ili oslobođenje od poreza.

Sredstva su nepovratna i strogo namjenska. Ne mogu se koristiti kao kreditna sredstva. Nisu prihod proračuna jedinica lokalne samouprave.

Člankom 28. propisuje se zadaća povjerenstava, njihovo ustrojstvo, sastav i mandat.

Smanjen je broj članova Državnog povjerenstva sa 11 na 5 članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, a ne kao do sada Hrvatski sabor.

Člankom 29. propisuje se uskrata pomoći iz državnog proračuna.

Pomoć za ublažavanje i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda ne daje se za štetu na neosiguranim poljoprivrednim kulturama fizičkih osoba ako se mogu osigurati od rizika kod društava za osiguranje, za štetu na neosiguranoj proizvodnji u poljoprivredi za koje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva osigurava državnu potporu u pokriću dijela troškova proizvodnje i premije osiguranja, za štetu na gotovim poljoprivrednim proizvodima koja nastane od elementarnih nepogoda zato što nisu bile poduzete propisane mjere zaštite, zbog krajnjeg nemara ili zato što je šteta izazvana namjerno, za neizravnu štetu, štetu na dugogodišnjim nasadima, osim ako u godini nastanka šteta nije mogla biti osigurana, za štetu čije se posljedice uklanjaju prema posebnim zakonima (u građevinarstvu, infrastrukturi, spomenicima kulture i sl.) ili ako je za nju država obvezna dati odštetu te ako šteta nije prijavljena po postupku i u roku predviđenom ovim Zakonom.

Člankom 30. propisuje se obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da izrade izvješće o uklanjanju posljedica od elementarnih nepogoda i korištenu novčane i druge pomoći.

Člankom 31. propisuje se upravni i inspekcijski nadzor.

Člankom 32. propisuju se novčane kazne za utvrđene prekršaje.

Člankom 33. propisuje se obveza i rok donošenja Pravilnika za elementarne nepogode.

Člankom 34. i 35. utvrđuje se prestanak važenja Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda te stupanja na snagu ovoga Zakona.